

Z A P I S N I K

sa sastanka Predsjednika Republike Hrvatske dr.Franje Tuđmana, sa suradnicima i Alije Izetbegovića, predsjednika Predsjedništva Bosne i Hercegovine, sa suradnicima, održanog 27. ožujka 1993. godine u Predsjednikovim dvorima

POČETAK: U 12,30 sati

PREDSJEDA: DR FRANJO TUĐMAN, predsjednik Republike Hrvatske

PREDSJEDNIK:

Gospodo, molim ako se slažete možemo početi.

Ako se slažete, tu imamo četiri pitanja, malo da porazgovorimo o sadašnjoj situaciji nakon potpisivanja sporazuma i razgovora koje ste vodili i vi u SAD i Boban. Predlažem onda tu zajedničku izjavu, obostranu i Hrvatske i vas iz Bosne i da se dogovorimo onda kako u odnosu na

ALIJA IZETBEGOVIĆ:

Da li će biti potrebne oba dvije, dvije izjave, moja i vaša, - vidjeti ćemo iz kasnijeg razgovora.

Ali, mislim da izjava, moja i vaša svakako dolazi u obzir, a ovu ćemo drugu da vidimo da li će ova biti dovoljna. Ako će ova biti dovoljna, bilo bi dobro ograničiti se na jednu izjavu, koja se tiče naših odnosa.

PREDSJEDNIK:

Ja mislim da je problem, ipak je glavni problem kako spriječiti sukobe.

ALIJA IZETBEGOVIĆ:

Mi moramo naše probleme riješiti na terenu, moramo to na terenu napraviti, uglavnom poslati tamo ljude, da vidimo šta je to. Ja sam rekao Mati neki dan, - naše strateško opredjeljenje, saradnja sa Hrvatskom, kao državom i saradnja dva naroda u Bosni i Hercegovini, da se riješi, to je naša.

Prema tome, tko god bude, što se tiče kod nas, u našim redovima, protiv takve saradnje, bit će uklonjen. Ja, ako se uvjerim da je zaista tako, da netko stoji na putu te saradnje, zato što on, što jednostavno ima drugačija gledišta na to, - on ima da ode, i biti će uklonjen svatko tko opstruira takvu jednu saradnju. Samo ne znam tačne činjenice gore, tko to opstruira, tko, tko šta radi, i kako dolazi do tih sukoba.

PREDSJEDNIK:

Vidjeti u načelu, molim, možemo kasnije prozboriti,

- ali, meni se čini ako, dabi bila neophodna izjava i vas dvojice tamo, radi toga da bismo mi mogli i svojim ljudima u Hrvatskoj, koji su angažirani oko toga, - da bismo mogli kazati - prosljedjajte.

(G.Šušak: Da, naravno.)

Jer, inače, inače se i mi susrećemo, znači, - kakva je to politika, ako se naoružavaju Muslimani, koji se bore tamo, grubo rečeno, razumijete. (Da, da.)

Prema tome, tako.

ALIJA IZETBEGOVIĆ:

Ni po kakvoj logici to ne bi se smjelo događati - što ne znači da se ne događja, jer ludih ljudi ima na sve strane, i ne živimo u logičnom svijetu. Ali, logično, ako gledamo, ne bi, - Muslimanima nije u interesu da se sukobljavaju, nama ne trebaju dva fronta, - dosta nam je taj front prema četnicima, da otvaramo front, drugi front.

Dakle, i kada ne bi bilo ni osjećanja simpatije i tako dalje, da to isključimo.

PREDSJEDNIK:

Ja bih predložio da ipak idemo redom, da svi koji ste bili u SAD, i Ujedinjenim narodima, i u razgovorima koje ste imali, i kako ocjenjujete onda sadašnju situaciju.

ALIJA IZETBEGOVIĆ:

Prije svega, evo da ja dadnem neko mišljenje.

Naime, postoje dvije varijante, naime, dva puta odakle mogu stvari da krenu. Jedno je jedna situacija, - kako se Srbi u roku, u skorom roku odluče za potpisivanje. A, druga ako se ne odluče, - što se meni čini vjerovatnijim, da se neće odlučiti.

Prva varijanta, - to smo se jučer uvjerali iz razgovora koji smo imali tamo sa Amerikancima, - vodi vjerojatno vrlo vrlo brzo u organizaciji neke vrste trupa, miješanih, dakle, ne UNPROFOR-a, ne samo ovlaštenjima koje bi unio UNPROFOR ovdje, - tako neke mlitave vojske, koja nije tamo, ni ovamo, koja je neodređena, - nego sasvim određene vojske, koja bi imala da uspostavi tamo, da sprovede onaj sporazum koja bi bila, dakle, koje bi znatnu komponentu činile svakako ..

. / .

.... koja bi bila dakle, koje bi tu komponentu činile da-
kako NATO snage pa i američke snage, evropske snage i UNPROFOR.
Ali, značajnu ulogu bi činile i ove druge snage. To je vari-
janta koja je po mom mišljenju manje vjerojatna jer nedostaje
taj treći potpis koji je uvjet po Amerikancima da se pristu-
pi na takvom obliku implementacije

PREDSJEDNIK:

To znači ako potpišu onda o tome što se priča
o 30 do 60 tisuća.

ALIJA IZETBEGOVIĆ:

Ako ne potpišu, međutim tada postoji zaista
dileme izvjesne i onda Amerikanci traže neke druge puteve.
Što se tiče Amerikanaca oni malo gledaju drugačije, misle da
će doći do potpisivanja, da će njih prisiliti na potpisiva-
nje, kako, kažu, oni jednostavno ne mogu izdržati ovaj pri-
tisak, onu vrstu mjera, sankcija izolacije kako i mislimo nametnut.

To je nešto što nije bez presedana i osnivaju
procjene da Srbija jednostavno s obzirom na situaciju koja
već tamo postoji, visoku inflaciju i neka vrsta kaosa i nes-
laganja u vodstvu svega toga i sa onim dodatnim mjerama izo-
lacije da ona to neće moći dugo da izdrži i da će se odlučiti
ove da prisili, Karadžića i kompaniju na potpisivanje. Tada
bi imali situaciju nastavka rata u Bosni, neznam kakva je da-
nas situacija bila, koliko donose reflektora. Ali, na

hrvatsku, ... Samo, imali bi jedan nastavak rata u nešto manjem obimu, jer ja mislim, kada Karadžić jednostavno nema pod kontrolom svoje snage. Ja odavno takav utisak imam, a sada i ovi UNPROFOR-i, posmatrači, kojih sada ima oko 50 hiljada, trupa, ima u Bosni, dolazi do općeg zaključka, da Karadžić sada više ne vlada situacijom. Da su generali oteli, dakle, pogotovo Mladić, i on da je neki lokalni komandant, i da on to ne može pod kontrolu. To je neki utisak koji se sve više i više i više stiže, i koji sada i UNPROFOR potvrđuje.

PREDSJEDNIK:

Da, a da li su pod kontrolom Beograda?

ALIJA IZETBEGOVIĆ:

Nisu ni pod čijom kontrolom. Naime, oni jesu formalno pod tim, - Karadžić je pod kontrolom Beograda, u to nema sumnje nikakve.

Mislim da Mladić je pitanje koliko je spreman da sluša i Miloševića više, ...

Dalje, onda imamo jedan čitav niz komandanata koji tu na terenu, bez obzira što se zaključni, oni jednostavno kažu - ma, politička je, ... neka političari zaključuju šta hoće, i rade svoje poslove. Tako da ima čitav niz akcija koje se vrše nezavisno od toga šta će se dogovoriti.

Dakle, i ako dodje do potpisivanja ovoga biti će itekakvih sukoba i dalje.

Sada, tu bi bio posao, da to nasmire, oni bi došli do toga, oni bi bili za "pesmejkeru", kako se kaže, je li, ne ovih "piskipera".

HARIS SILAJDŽIĆ:

I ove izjave, ima i "infosment", in ...

ALIJA IZETBEGOVIĆ:

Oni bi nametali to, nametanje, nametanje, potpisali ste, sada da provedete, tko ne može da provede, on će to silom da provede.

Medjutim, ja mislim da oni to prihvatiti neće, i da dolazi do druge situacije, - ove u kojoj Amerikanci biraju tene kakve sankcije, da smanje njihove mogućnosti rata, njihove mogućnosti rata, jednostavno da ih potežu, da rade to, rezervnih dijelova, i ratovanja, uopće, s jedne strane.

S druge strane, razmišljaju o skidanju embarga, i to opet u nekoliko varijanata. Oni su uvjereni da to što se tiče embarga, da ga mogu da skinu, iako ukazuju na teškoće koje će se tu pojaviti oko otpora Engleske posebno, čak više nego Rusije. Englezi su izgleda odlučno protiv skidanja embarga. Medjutim, oni će vjerojatno pokušati da proguraju jednu formulu takozvanog ograničenog kontingenta obrambenog oružja. Kada govore embargo, oni kažu, - u jednoj vrsti skidanja embarga, i misle pri tome valjda na ovaj jedan ograničeni kontingent obrambenog oružja.

PREDSJEDNIK:

Dobro, - to što znači odredjen, - samo u drugoj varijanti, ako nepotpisu.

ALIJA IZETBEGOVIĆ:

To, ako ne potpišu, to ako ne, baš upravo tako, da.

HARIS SILAJDŽIĆ:

Predsjedniče, indikativno je ono što je Clinton rekao jučer na konferenciji, - dati ćemo im nekoliko dana, - to je bio ... i to može da znači ovo, .. ali je činjenica da je to rekao. Da je to pripremljena izjava, vjerojatno pripremljeno i pitanje. Svijet je, - i sve više postoji nestrpljenje, stvara se sve veće nestrpljenje zbog klanja po Bosni - to je upravo tako.

ALIJA IZETBEGOVIĆ:

Ali vi znate, - ja idući ovamo, ja sam stalno razmišljao šta će se stvarno dogoditi. Svijet je jako kolebljiv da primi bilo šta, i ja nisam baš siguran uopće u nekakve energične mjere, - biti ću dobro iznenadjen, ugodno iznenadjen, ako oni to ne budu izvršavali. Jer, procedure su takve, i svijet je nametnuo sebi tu proceduru. Šta će to, Amerikanci hoće da provedu, moraju to preko Savjeta bezbjednosti, -Savjet bezbjednosti, da.Vidite evo i ovu novu

zaustavio, zbog situacije u Rusiji, mada je Kristofer rekao jučer vrlo jasno da on je sasvim siguran da će njegova nova fraj zona biti nametnuta u .. daljnjih pet, šest dana, sedam. Misli, kaže, do daljnjih odlaganja neće doći.

PREDSJEDNIK:

Dajte da uključimo još jedno bitno pitanje, koje se postavlja i stoga zašto je zapad i Amerika, zašto je dopuštala Srbiji da sve do sada vrši takvu agresiju. I, zašto oni u internim razgovorima postavljaju pitanje same budućnosti Bosne.

Jeste li u tom smislu nešto, - ja ću vam sada pročitati rečenicu iz razgovora u okviru njegovih.

Da li će se oni, - potpisali ili ne potpisali, - kako će se oni odnositi zapravo prema toj srpskoj težnji, koja će ostati latentna, da oni hoće srpsku republiku, odnosno priključenje Srbiji. Da li i kakve ste dojmove stekli, molim iz razgovora s njime, u odnosu na to. - Iz predavanja, koje ...

ALIJA IZETBEGOVIĆ:

To što imate je li američko, ili je, - je li američkog porijekla to što govorite, ili su to evropske.

PREDSJEDNIK:

Izlaganje Georga Brusa, pred Atlanskim vijećem Sjedinjenih Američkih Država. A, taj Georg Brus je laburistički

član parlamenta Engleske. Ali, tamo znači, razumijete.

To je, je li tako.

Ima jedna rečenica, gdje kaže, o Bosni i Hercegovini - treba rasudjivati i to da je to zemlja koja nikad samostalna nije bila, koja je bila pod nekom ..itd.

Sve ovo što, i kakvu politiku provode za sve njene agresije i na Hrvatsku i na Bosnu.

ALIJA IZETBEGOVIĆ:

Ja ne mislim da je ona u vezi s time. Ja bih je tumačio prije jednim oklijevanjem, nespremnošću da se ulazi u žrtve, jer znaju da je to skopčano sve to.

PREDSJEDNIK:

Sve to skupa govori, sve to skupa govori.

ALIJA IZETBEGOVIĆ:

Ali kaže jedna druga stvar, -mislim da bi, - oni računaju ovako, Milošević ...

PREDSJEDNIK:

Evo, vidite, molim vas lijepo, - Bosanske države, koja nikada nije prije postojalo drugačije nego samo kao vazal ove ili one kraljevine ili carstva, ne dopušta nikakva ...itd.

HARIS SILAJDŽIĆ:

Dotični gospodin ne zna, dotični gospodin očigledno ne zna.

PREDSJEDNIK:

Molim, - da ne ulazimo sada u to, da ulazimo, tako, znate..

ALIJA IZETBEGOVIĆ:

Čovjek je izlagao to, dobro. Ali, na koncu konaca izlazi tu svašta.

HARIS SILAJDŽIĆ:

Ne treba da vam kažemo, predsjednik će reći ono šta smo čuli sa najmerodavnijeg mjesta, - ovo je četvrti sastanak sa potpredsjednikom, prvi sastanak sa predsjednikom Sjedinjenih Država, drugi sastanak sa Kristoferom, i nekoliko sastanaka sa gospodinom Bartolomeom, gdje je jasno rečeno, - političko i strateško opredjeljenje Sjedinjenih Američkih Država jeste Bosna i Hercegovina država.

ALIJA IZETBEGOVIĆ:

Da, Bosne i Hercegovine kao nezavisne države.

HARIS SILAJDŽIĆ:

Političko i strateško. I to smo jučer čuli

također.

FM

ALIJA IZETBEGOVIĆ:

Mislim, ne samo čuli, nego on ima i na televiziji
ovo.

PREDSJEDNIK:

Slušajte, ja želim to da čujem, kakvi su vam
dojmovi, - jer, molim lijepo, u jednoj ili drugoj orijentaciji
...

. / .

u jednoj ili u drugoj orijentaciji, treba se odlučiti što se tiče hrvatske muslimanske politike da budemo realni i da sačuvamo maksimum u odnosu na taj i takav svijet s kojim smo suočeni.

ALIJA IZETBEGOVIĆ:

Naravno, samo ne bih na vašem mjestu pridavao jako mnogo važnosti.

PREDSJEDNIK:

Ne pridajem.

ALIJA IZETBEGOVIĆ:

Da li je to neki profesor, ili član parlamenta?

PREDSJEDNIK:

Onaj koji ide iz Engleske raspravljati u Atlanski komitet Sjedinjenih Američkih Država nije sporedna ličnost i ne izražava nekakvo samo posebno.

HARIS SILAJDŽIĆ:

Ako ja mogu reći, to je refleksija rasprava koje su se vodile, takva rasprava posebno u Engleskoj uključujući i Forinofis su se vodile do unazad do otprilike tri do četiri mjeseca, i onda se postavilo pitanje da li je ovo feta compli, kako mi reagujemo na to itd. Iz naših kontakata

sa vrhom Engleske ... oni imaju sasvim jasna mišljenja kada je u pitanju vrh Amerike. Oni to naglašavaju do te mjere da je očigledno da hoće da kažu to a ne samo da konstatiraju nego da to i potvrde na najvišem nivou. To je naše strateško političko i strateško opredjeljenje.

PREDSJEDNIK:

Naime, ovaj prijedlog, kada već raspravljamo ovaj prijedlog na podjele 10, 11 provincija u tom smislu, znači održavanja Bosne ali već nekakve izjave tko ih je dao u okviru te konferencije da se zapravo radi o trojnoj podjeli Bosne, da li je to Owen dao.

HARIS SILAJDŽIĆ:

Owen je sasvim decidno rekao ovo, Karadžiću se obraćao, u završnoj riječi....

MATE BOBAN:

Par dana prije je rekao da je umoran, sedam mjeseci života ne može dati, da ne može više dati sebe za neku stvar i da vidi posao mimo njega, njegovu ideju da se očito Bosna dijeli u tri dijela.

HARIS SILAJDŽIĆ:

Na završnu riječ je Karadžić rekao Bosna i Hercegovina je realnost, s time se pomirite, vi živite u okviru Bosne i Hercegovine, to je članica Ujedinjenih nacija, vi tra-

žite to, to ne možete dobiti, ali u okviru Bosne i Hercegovine tražite svoje mjesto, dogovarajte se itd. To je bila jedna vrlo ozbiljna pouka, što se tiče konferencije naravno Vance je sve potvrdio što je Owen rekao na što je Karadžić pozvao sve nas na Pale da mi svi učestvujemo u svemu tome.

ALIJA IZETBEGOVIĆ:

Naime, Owen jest rekao negdje ranije da ako se neuspjelo završi ovaj razgovor da on misli da će doći do raspada Bosne. To je više bilo jedno upozorenje njegovo kojem je stalo do Bosne i Hercegovine. Ja mislim da je bilo upozorenje na ovu mogućnost, kome je stalo do Bosne i Hercegovine - mislim da je bilo upozorenje na druge, učinite ako želite opstanak Bosne i Hercegovine, u protivnom mislim da će doći do raspada, trojnog raspada, na tri dijela ako ne dodje do dogovora. Ali, jučer je vrlo jasno rekao Karadžić da on ne živi u realnosti, realnost je Bosna i Hercegovina, priznata država i tu natrag nema gospodine Karadžiću, jedino možete tražiti unutar toga rješenje, nema nikakve srpske republike, nema više nikakve države u državi, ima ovo i da to prihvatite što je danas realno. Tako mu je to rekao i u našem prisustvu, bili smo zajedno svi.

HARIS SILAJDŽIĆ:

Postoje neke informacije od Rusa, ruskih izvora da ćemo mi potpisati.

PREDSJEDNIK:

Ja mislim da će pritisnuti ovim. Sve što su vam govorili, piše kakve mjere sankcije ako ne potpišu tako dalje, diplomatsko-ekonomsko ...

IVAN JARNJAK:

Jučer je dao gospodine predsjedniče Karadžić intervju koji je dao direktno na televiziji - Pala je objavila sinoć gdje je prvo pitanje bilo da li to znači da Srbija ostaje sama , da li to znači da će potpisati, on je decidno rekao da neće potpisati, da nema nikakvog potpisa na takav sporazum, da je to bio definitivni stav, da će biti vjerojatno, on je svjestan toga da će biti veliki pritisak, još veće sankcije prema Jugoslaviji ali da nikakve šanse da on to potpiše jer kao on na to niti ima pravo, a niti i kada bi ga se ovlastilo bi htio to potpisati.

Otprilike to je bio govor od 20-tak minuta, sve u tom stilu da potpisati neće.

PREDSJEDNIK:

To on pred svojim.

ALIJA IZETBEGOVIĆ:

Ja mislim da je to tako, kao i prošli puta idemo mi na Pale, jer skupština će kao odlučivati itd. Vidjeti ćemo što će biti.

PREDSJEDNIK:

Ovo je do te mjere, on to govori, oni prihvaćaju da su Srbi bili žrtve titoističke federacije i Ustava iz 1974. godine, prema tome govore Bosanci nisu bez krivnje i obrazlaže što znamo oko tih sankcija itd. Vjerojatno će u tom i takvom sklopu i zbog Rusije i ovi Srbi potpisati ali to ne znači da će odustati.

HARIS SILAJDŽIĆ:

Znate čega se ja plašim gospodine predsjedniče, poslije izvjesnog vremena nedjelju, dvije dana pojaviti će se Vance i Owen nama i vama i i tražiti koncesije. Eto, ako bi ovo moglo onda bi oni potpisali pa dajte to, ...

(G.Šušak: To je realna mogućnost.)

Ovo što oni govore neće nikada potpisati, da ste vi slušali njih na Palama kako su se zaklinjali u sve živo, da nikada onaj prvi papir neće potpisati. Ja sam mislio ne da ga neće potpisati, nego da će ga poderati, Medjutim, potpisali su ga. Oni vjerojatno, ovo mi u Bosni kažemo- tvrde pazar malo.

PREDSJEDNIK:

Jesu li to, - ne znam, jesam čitao, u gužvi sam, da li sam tu pročitao, ili da, ako potpišu da su već skloni da im obećaju, - postupno skidanje sankcija.

HARIS SILAJDŽIĆ:

Ako vide na djelu. Dakle, reli su, to je Herb rekao,

ne riječi, nego ako vidimo djelo, onda ćemo postepeno.

Fm

ALIJA IZETBEGOVIĆ:

To su stavili ovisnost, ne o potpisu, nego o prestanku, istinskom prestanku agresije, i onda i neprijateljstva, i tako. Jesu to rekli, da bi u tom slučaju razmotrili pitanje sankcija, da se, ako nakon potpisa bude došlo do smirivanja i tako.

HARIS SILAJDŽIĆ:

Procjene su da su oni u vrlo teškoj situaciji, i da sankcije ipak rade, - to su procjene na zapadu.

ALIJA IZETBEGOVIĆ:

Procjene, u današnjem članku koga smo čitali, idući avionom ovamo, ekonomska, - oni su u vrlo teškoj situaciji, jako teškoj situaciji. Kaže tamo, -ne samo inflacija, inflacija je i u drugim zemljama, ali govori se o vladi bande jednostavno u Beogradu, i nesigurnosti, o nestanku ljudi, znate, i to vrlo važnih ljudi, koje noć pojede, njihovih tamo.

PREDSJEDNIK:

Dobro, to se, medjusobno se i Srbija i Crna Gora tako, medjusobno.

IVAN JARNJAK:

Jučer su objavili, gospodine Predsjedniče, da je sva devizna štednja javni dug. Tako da su imali jučer već i demonstracije zbog toga, jer su praktički svu deviznu štednju privatnu ekspropirali.

(Upadica: I vani.)

Vani je, - Austrija je donijela neki dan odluku da je zatvorila ...

. / .

...je donijela neki dan odluku da je zatvorila, blokirala
sva srpska sredstva, blokirali su sva sredstva Srbije koja
se

ALIJA IZETBEGOVIĆ:

Ima izvjesnih razmišljanja za budućnost koji
ne bi željeli pritisnuti Srbiju uza zid, računa da ih ima de-
setak milijuna i da ne treba ih sasvim poraziti ne smije se
njima zamjeriti suviše, možda treba Miloševića na neki način
pokušati skinuti ali tako da ima izvjesnih pokušaja da se kom-
promis neki stvori.

PREDSJEDNIK:

I Francuska i Engleska govori da treba očuvati
rezultate I i II svjetskog rata, zadovoljiti zapravo Srbiju,
na kraju kako inače da objasnimo ...

HARIS SILAJDŽIĆ:

Malo je Miteran promijenio u zadnje vrijeme
mišljenje, dolazi do ozbiljne promjene u Francuskoj, čak je
veća nego u Engleskoj, ali očigledno da je ovih dana sve bilo
vezano za Moskvu, sasvim jasno.

ALIJA IZETBEGOVIĆ:

Nisu htjeli da otežavaju položaj Jelcina gore,
itd, ovo je sada odlučujući dan za Jelcina i zato je došlo do
odluke

PREDSJEDNIK:

Međutim, to opet Zapad neku politiku s Jelcinom ili bez Jelcina, politika Rusije prema Balkanu će ostati ista. Isto tako carska Rusija koja Staljina i Gorbačova itd... Zapad je zainteresiran zbog nuklearnog oružja da ne dodje do sraza općeg, a što se tiče ... svi oni i Karadžić i Mladić i ovaj Talić, koji su još generali, to je ipak vezano i slušati će Beograd, to je apsolutno. Neće slušati, molim, kao što ne sluša ni vas ni mene, ali i tu se u Hrvatskoj, to se već vidi u hrvatskoj krizi između Hadžića, Martića, Zečevića, međusobno se optužuju, smjenjujuovo, ono itd, ali u biti ostaju tako da će ipak prosuditi odlučniju ulogu, odlučniju ulogu će odigrati to da će Srbija morati pristati zbog svog položaja jer će oni i obećati. Praviti ustup kao do sada, obećati će, po mom mišljenju.

ALIJA IZETBEGOVIĆ:

Što bi Hrvatska i Bosna i Hercegovina morala uraditi ukoliko oni budu pokušavali da ponovno stvaraju kompromis, nešto u korist Srba, što bi mi trebali uraditi.

PREDSJEDNIK:

Biti što odlučniji i jedinstveniji u tome da im se ne dopusti da provedu svoju politiku.

ALIJA IZETBEGOVIĆ:

Mislim da bi trebalo razmišljati o nekom sasvim konkretnom i formalnom zbližavanju Bosne i Hercegovine. Ona ne

mora da bude danas javno i formalno, trebamo voditi računa da to bude jednog dana, jedna cjelina....

PREDSJEDNIK:

Ja sam započeto taj razgovor i zato da razmotrimo bit problema, da vidimo u kakvim se situacijama možemo naći.

HARIS SILAJDŽIĆ:

Vidite gospodine predsjedniče , nama su govorili dok smo boravili u bijeloj kući, posebno potpredsjednik Augo meni u tri navrata govorio da oni očekuju da Hrvatska, Bosna i Hercegovina najbliže suradjuju, da njima olakšavaju time posao, da mi time sebi olakšavamo rekonstrukciju, itd. Oni tu očekuju najbližu suradnju. Što ste vi bliže, onda je nama lakše.

PREDSJEDNIK:

Slušajte, postoji 50-tak islamskih zemalja s kojima su oni ... i finansijski, ali s druge strane gospodo to ne treba biti tajna medju nama kada razgovaramo prijateljski, nama su kazali izvolite se držati embarga, izvolite čak kontrolirati humanitarne konvoje.

Prema tome, nemojmo se zavaravati s jedne strane govore kako su zainteresirani za suradnju, za održanje.

ALIJA IZETBEGOVIĆ:

Nama drugačije govore.

PREDSJEDNIK:

Molim, evo tu su ljudi.

ALIJA IZETBEGOVIĆ:

Nama drugačije govore, znate, mi smo rekli ne-
mojte stvarati probleme, vi znate da mi nemamo načina da
dobivamo oružje, vi znate da se mi moramo boriti itd, vama
može biti lakše, u jednom momentu smo razgovarali sasvim ot-
voreno, vi ne možete zbog embarga vi direktno pomoći mada
oni razmatraju ozbiljno tu mogućnost, ono što fali, a to su
uostalom nekoliko puta rekli javno. U jednoj vrsti ... em-
barga, dakle koliko ja mogu da shvatim to bi bila jedna de-
finirana količina koja je bila isporučena bosanskoj vojsci
radi odbrane i točno bi se znalo po vrsti, po specifikaciji
što je to. Tada su nama indirektno rekli da oni znaju da to
ipak Hrvatska vama malo pomaže i mi pravimo se tu, naprosto ne
vidimo itd.

HARIS SILAJDŽIĆ:

Mi tu moramo biti otvoreni, najotvoreniji.

ALIJA IZETBEGOVIĆ:

Ne bih rekao da bi oni pravili problemeu tom
pogledu, mislim da ne bi, jer nije njima u interesu da jednos-
tavno, njima je interes da se mi odupremo tamo i da Srbi ne
zauzmu istočnu Bosnu jer onda bi oni u jednom momentu ako bi
došlo do pada Bosne, rekao sam im, znajte, imajte u vidu, nas-

tala bi krajnje nesretna situacija, nije problem samo humanitarnog karaktera, problem je političkog karaktera, vrlo teškog. Ako bi Bosna kolabirala na takav način, došlo do kolapsa da bi stotine hiljada ljudi nagrnulo preko granice, da bježe glavom bez obzira, taj talas bi zahvatio ne samo Hrvatsku ...

Kada je riječ o opstanku, onaj dio od Tuzle pa do Neuma nalazi se dva i pol milijuna ljudi pod zaštitom što armije što HVO.

Što se tiče HVO na tom dijelu je nešto mirnija situacija, vi to znate bolje. Oni su tu neke stvari postigli i mislim da se tu zaustavljaju, tu su prepucavanja ali pokušaju istočnu Bosnu da zauzmu, jer Buha je rekao neki dan istočna Bosna je srpska, tu nema govora, mi ćemo Muslimane istjerati odande. To je Buhina izjava , napisana.

HARIS SILAJDŽIĆ:

Istočna Bosna mu je do Bihaća.

ALIJA IZETBEGOVIĆ:

Tako da ja kažem imajte u vidu i naravno oni su zabrinuti nad tim da bi Srbi mogli da nas potuku tamo i da nas prisile, pokušavaju Sarajevo da zauzmu, svi ti planovi su nam poznati, a drugo je pitanje koliko to mogu da realiziraju. Teško bi to realizirali, 30 hiljada ljudi tamo da zauzmu u Sarajevu, jer svaka kuća ima ono minimalno oružje i

Kako god je ta stvar, svaka kuća ima ono minimalno oružje, i moraš unići u tu kuću, zauzeti kuću, i zna se da je to jako teško sada ide. Ovo sa tenkovima, ne možemo raditi.

PREDSJEDNIK:

Dobro, imate li nekakvu konkretnu predodžbu šta je oko Srebrenice.

ALIJA IZETBEGOVIĆ:

Oko Srebrenice, sada je situacija, nešto je situacija poboljšana sada ovih zadnjih dan, dva. Govore naši čak da su 400 metara njih, - prvo su rekli 4 kilometara su ih potiskali, onda kasnije su rekli da su 400 metara ih potiskali.

Uglavnom, otišle su ponovo srpske snage tamo. Ja lično procjenjujem da je to sve jedan vojnički optimizam, situacija je teška, situacija je teška i jednostavno se nema dovoljno oružja, dovoljno municije, - blokada je, ne može se doći do tamo. Mi smo pomoću helikoptera pokušavali da im prebacimo, pa smo nešto uspjeli prebaciti, nešto oružja. Jedan helikopter se nije meko spustio, pa nam je stradao, nije baš sasvim dobro stradao, ali za sada je neupotrebljiv. Drugi je još uvijek u funkciji, i noću im prebacuje poneku količinu municije iz pravca Tuzle tamo.

Ali, tamo je bila samo borba za opstanak, za preživljavanje, i nije to više problem zauzeća grada, jer ljudi znaju da bi bili jednostavno pobijeni. Mislim da će se boriti do kraja tu.

Ja sam razmišljao ovih dana šta bi mogli, idući ovamo, da li bi trebalo da krenem u Tuzlu, da vidim u Tuzli situaciju tačno kako izgleda.

(Upadica: Prvo Konjic da se riješi.)

Ali u Konjicu, ovo ćemo u Konjicu riješiti.

GOJKO ŠUŠAK:

Alija, tu ti sjedi pet aviona robe, u Zagrebu, i tri su na putu, navodno. Dok se totalno ne riješi, ja poslati metka neću.

Praljak, to mi nitko ne može prigovoriti, ni s vaše, ni sa bilo koje strane, da je nerazuman, on je s Jasminom dolje, krv piša, noć, dan, obilazi, sam voza, ... jedne i druge strane. On danas zove tako uspaničen i poručuje, -niti slušam tebe, niti ikoga. On je mislio da vi dolazite u 2 i po, i mene je molio da idem ja na aerodrom dočekati vas, pa da date neku izjavu.

Predsjednik je onda rekao da ćemo u 6 i po biti ovdje, ja sam rekao, - da ćemo se javiti kasnije.

ALIJA IZETBEGOVIĆ:

To su vrlo nesredjene stvari.

GOJKO ŠUŠAK:

Razumiješ, oni su dolje, dva dana sjede dolje, pregovarali, dogovorili se, i sve u redu, da bi došao

sada netko sa strane, i kaže, - da njega ništa to ne obavezuje.

PREDSJEDNIK:

Alija, da vam sada otkrijem nešto, - ja sam pristao da general Praljak ode u Herceg Bosnu ili Bosnu i Hercegovinu nakon što sam od njega čuo izjave da on misli da se ipak, da možda naši Hrvati tamo malo griješe prema Muslimanima.

Prema tome, sasvim čovjek koji je bio, molim, razumijete to.

ALIJA IZETBEGOVIĆ:

Ne, ne, ja vjerujem.

PREDSJEDNIK:

Prema tome, razumijete. Kada takav čovjek sada to govori, onda znajte da tako. I zbog toga sam ja zato da date zajedno izjavu dolje radi jednih i drugih.

ALIJE IZETBEGOVIĆ:

Ja sam i odlučio da ostanem jedan dan više u Zagrebu, u pravilu, ja tako, i ja ću vjerojatno ići prekosutra u Sarajevo. Ja ću sutra pokušati odavde da dobijem, lakše mi je odavde, od Praljka, i Praljka i Jasmina, i Jaganjca, i ostalih, sve zajedno da dobijem, tako da to imam, što se toga tiče.

(Upadica: Jesu li pucali danas?)

GOJKO ŠUŠAK:

Danas, jutros su počeli opet po selima pucati.

PREDSJEDNIK:

Vidite, ovaj ambasador Ilić, - smatram nepotrebnim komentirati sadržaj predsjednika, jer on, koliko je -... a ne može se sumnjati u njegovu autentičnost, i bez komentara svjedoči o namjerama i sredstvima, s kojima se žele realizirati ciljevi suprotni opstojanju Bosne i Hercegovine.

Znači, komentar jednog ambasadora izvana, i zašto, u koju svrhu, znači ima potrebe da se šalje, molim, i u svijet, i tako.

ALIJA IZETBEGOVIĆ:

Je li to, mislim, je li ovaj dokument ...

PREDSJEDNIK:

Razlozi su zato što HVO silom uspostavlja paralelnu vlast.

Evo, predstavnici armije, ja sam to danas dobio, nisam stigao ni pročitati. Predstavnici armije BiH, komandant brigade Suad Avić, kako se zove, Cerović, valjda, Cerovac Mithad. Komandant brigade Neretvica Hasan ..

(Da, da.)

Dakle, za komandanta brigade, za komandanta brigade Neretva, 5 komandant općinskog štaba Jablanica,

komandant 4.korpusa, predstavnici ministarstva unutrašnjih poslova, ne vidi se od štambilja.

ALIJA IZETBEGOVIĆ:

Šta su oni tu zaključili?

PREDSJEDNIK:

Šta ja znam, šta su zaključili, zaključili su.

GOJKO ŠUŠAK:

Evo, pa imao si ti to, Mate.

MATE BOBAN:

Da, a to nije uzeo, na kraju. Zaključili su, - zbog toga, jer to je tebi dostavljeno.

Dakle, ali tu piše, i kaže dostaviti, a uz određeni rok. Onda smo zaboravili dati, ja sam odmah rekao.

PREDSJEDNIK:

Ne, najgore je to, javljaju na televiziji, u vijestima kažu, - ponovni sukobi, 6 mrtvih, s jedne i druge strane, itd.

Prema tome, u novinama se piše, to je jedna situacija koja tako. Ovo što kaže, u takvim uvjetima da mi naredimo da se to ide....

Mislim da treba učiniti sve dolje, ali to svjesno

učiniti, na temelju, znači, priznanja ovog sporazuma, pa da se osigura ta suradnja i momenta sada, jer ne znamo kako će se agresija svršiti. Pa, i ako se i završi, da bi se mogla očuvati Bosna i Hercegovina.

I, još ću nešto reći: - ja sam zato da se očuvamo. ... pa na dalje. Ali, ako se ne bi mogla očuvati, ako bi taj svijet pristao na Srbe, onda bi opet trebala suradnja između Muslimana i Hrvata, je li tako? Prema tome, dajmo učinimo to.

ALIJA IZETBEGOVIĆ:

Samo ja mislim da se svijet, ako je riječ o svijetu, ozbiljnom svijetu, koji odlučuje, da je on potpuno jednodušan u održavanju Bosne i Hercegovine, ne pojedinaca, koji imaju različita gledišta, i u širem dijelu, i tako.

MATE BOBAN:

Vi ste isto Alija, - Bartolomeo je između sedam točaka, ostale koje je nama izložio, glavnu točku je kazao, - apsolutna kooperativnost, i odbacivanje bilo kakvih neprijateljstava između Muslimana i Hrvata. (Da.)

Da, i u tom slučaju možemo pomoći, u protivnom, kaže , - ...

... u tom slučaju može pomoći, u protivnom kaže, - ne možemo pomoći. ...

Ja kažem, ali mi imamo ozbiljnih razloga, ozbiljno razmišljati i učiniti poteze, a imamo isto tako obvezu po ovom sporazumu, mirovnom planu, u roku od 14 dana, dogovoriti se o tim odnosima armije. Ja to predlažem da to odmah danas učinimo. I, Mile i ja smo razgovarali, i napravili smo jedan prijedlog, koji može biti raspravljen, diskutabilan, itd.

Ako treba neki poseban savez između Muslimana i Hrvata, koji bi i u ovom konceptu neizvjesnosti i o kojem je predsjednik govorio, - onda se može napraviti i poseban sporazum koji može biti i političke, vojne i svake druge naravi, između Muslimana i Hrvata, uopće, a ne samo Hrvata i Muslimana, u Bosni i Hercegovini.

Dakle, Muslimana i hrvatskog naroda, uopće, i muslimanskog naroda u Bosni i Hercegovini, koji bi eventualno garantirao sve ono drugo za eventualnu nevjeru jednog u drugog, kao što imamo do sada. Mi imamo ozbiljnih razloga nevjere ako se na ovaj način vodi obrana Bosne i Hercegovine, i ako se na ovaj način suradjuje između vojnih i drugih struktura muslimanskog i hrvatskog naroda.

Zbog toga, ja mislim da bi ta izjava bila potrebna. Istovremeno da riješimo odmah i obvezu iz i prema Vancu - Owenu, i Bartolomiju, isto, - onih 14 dana, i evo, ja bih tu dao da vidiš malo, pa da ispravimo, da ovjerimo, da se dogovorimo.

Možemo mi pričati priče, - hoćemo ili nećemo.

Tamo postoji, ne samo aktivan, nego latentan sukob svakodnevnih užasnih razmjera. A, imamo prvu zapovjed Amerikanaca, i istina je ovo, Predsjedniče, što su gospodin Izetbegović i Silajdžić kazali, - da je prva isto tako izjava Amerikanaca, geostrateški i politički, - Bosna i Hercegovina je interes Amerike, koji namjerava, između ostaloga u svoju korist opredmetiti i preko Hrvatske. Ali, zato je potrebna apsolutna kooperativnost Muslimana i Hrvata u Bosni i Hercegovini. I, mi smo za tu kooperativnost. A mi smo se dogovorili sada za Bosnu i Hercegovinu, i kakvu, skoro u svim detaljima, - a 3. ćemo vidjeti.

Ja sam isto uvjeren da ćemo se mi protiv trećega boriti, na ovaj ili onaj način, - ili sa jedinicama NATO pakta, kao, opet s našom vojskom s njima. I, naći ćemo neki način. Ali, ako mi ne budemo zajedno, nema od toga ništa.

DR ZDRAVKO SANČEVIĆ:

Ja bih nešto mogao dodati, ja sam nedavno imao jedan poziv telefonski iz naše ambasade, našeg veleposlanstva u Rimu.

Kaže, da priličan broj mladih ljudi iz Bosne i Hercegovine, odnosi se uglavnom na Muslimane, bježi sada u Italiju. Jer, izgleda da ovo gore prema Austriji i prema Njemačkoj nekako je zaustavljeno. I, sada ovako rade, - ostavljaju dokumente u Istri, pronalaze se ti dokumenti, ja mislim da vaša služba pronalazi dokumente. Ostave sve dokumente i odu

bez ikakvih dokumenata, predju u Italiju. Sada, tu se pomalo stvara jedan problem, šta s tim ljudima.

PREDSJEDNIK:

Vidite, mislim da moramo polaziti od toga i u ovom rješavanju. Američke Države, je li, predsjednik SAD, - ubrza korak kako bi bilo svima jasno da su Sjedinjene Američke Države spremne dati svoj udio u primjeni u provedbi sporazuma, koji bi bio prihvatljiv za sve strane. I toga dalje. Znači, da vole ..

Moguće rješenje, ojačati Vance-Owenov plan za decentralizaciju, razviti alternativni plan za decentralizaciju, znači, težiti stvaranju c) jedinstvene bosanske države, d) otcjepljenje.

I, koncentrirati ćemo naše napore da pomognemo da ovi pregovori uspiju, ako se sporazum pokaže nemogućim, preispitati ćemo naše opcije, - ni jedna nije isključena. To je politika zapada s kojim možemo računati.

Hrvatska kao država, Hrvati, Muslimani u Bosni i Hercegovini.

HARIS SILAJDŽIĆ:

Dakle, misli se na vojnu opciju, da nije isključena.

PREDSJEDNIK:

Ne, ne, političko rješenje. Ova politička rješenja,

razumijete.

HARIS SILAJDŽIĆ:

Mislim da oni ne mogu odustati od Bosne i Hercegovine kao države.

PREDSJEDNIK:

Slušajte, Silajdžiću, dovoljno ste pametni.. Stavili su to na 4. mjesto. Znači, jasno je da, da. Ali nisu spremni da ginu, da šalju, - i to govore stalno, da šalju 100, čak su još uvijek pod famom tobože toga srpskog, da to tako, i da ih je, - da se to pokazalo i u Titovom partizanskom ratu, da tamo možda ne bi bilo dosta niti 100 tisuća vojnika, nego bi trebalo 500. I, zato idu znači, čak stalno tim redom. To je sa toga njihovog nekakvog gledišta plauzibilno, ne.

GOJKO ŠUŠAK:

I tamo pretjeruju s brojkama, da se ne moraju angažirati.

PREDSJEDNIK:

Da se ne moraju angažirati, i tako traže opravdanje, znate.

MATE BOBAN:

Nama je Bartolomeo rekao, - nemojte biti u

iluzijama da ćemo mi izgubiti prijatelje u Srbiji. Mi ćemo njih prisiliti, ali nemojte biti uvjereni da ćemo mi, - jer, mo smo, kaže, sa Srbijom dugo, dugovremena prijatelji.

PREDSJEDNIK:

To je doslovce rekao?

MATE BOBAN:

Doslovce je rekao, od riječi do riječi.

PREDSJEDNIK:

To je politika, znači, hoće Srbiju, pa to je, i oni su ih ohrabivali da idu na obaranje Hrvatske, 1991. 1990 - 1991. Mislím, oni, zapad, u svojoj politici, da bi došli, molim sada su došli do toga, tako .

Da vam bude jasno, mi kao država sada imamo sa zapadom, uključiv Sjedinjene Američke Države, -najbolje političke odnose. I, oni računaju s nama, i to molim, i s nama, i sa Turskom, kao čimbenicima za uspostavu stabilnog međunarodnog poretka ovdje. Ali, znači, kao što vidite, vode politiku i zadovoljavanja Srba.

(Upadica: To je očigledno, je li.)

DA, ...

. / .

... to je očigledno.

ALIJA IZETBEGOVIĆ:

Sve mostove porušiti Srbima za nekakvu budućnost , itd.

PREDSJEDNIK:

Molim vas, da li su ili vama - jer meni je bio jedan čovjek iz Washingtona ovih dana koji je nagovijestio da bi Washington možda imao nekakav sastanak na vrhu, da li je bilo nešto?

MATE BOBAN:

Bajden, senator za - predsjednik Odbora za vanjsku politiku, on se upućuje ovih dana u Europu na tlu bivše Jugoslavije, mislim kod vas, u Sarajevo i u Beograd.

HARIS SILAJDŽIĆ:

Karakteristike ove administracije su vrlo oprezne i mislim da je to Kristoferova dimenzija i zato jeste na tom mjestu, on je vrlo težak u bilo kakvim izjavama, obično pripremi prijedlog. Nema nikakvih istrčavanja, bar do sada koliko sam mogao vidjeti. Vjerojatno je to ton koji Kristofer daje. Moram vam reći da u Boru imamo - Hrvatska i Bosna, to nam je Clinton otvoreno rekao i to se dokazalo i prije toga.

To se i dokazalo. I prije toga je imao kontakte i na drugim nivoima u Bijeloj kući. U State Departmentu je nešto drugačije.

ALIJA IZETBEGOVIĆ:

U zajedničkoj komandi u Pentagonu još je drugačije.

Jedna vrsta izolacionizma u Americi, to su čitave stranke producent toga. Što manje miješanja, to je tamo živo još uvijek itd.

HARIS SILAJDŽIĆ:

Bilo bi dobro sa svih strana koliko god je moguće djelovati u kongresu ovih dana, ova sjednica je vrlo važna, i očekuju se nove rezolucije i senata i kongresa, ali nam preporučuju da se što jače aktiviramo na tom planu, koliko god je moguće u senatu.

PREDSJEDNIK:

Predlažem da prekinemo, da poslušamo dnevnik, da vidimo što ima novo.

(Završeno u 19,30 sati.)